

rozkazu v řízení upomínacím povolit lze pouze v případě stanoveném v § 371 čís. 3 ex. ř. a tohoto případu tu není.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Názoru soudu rekursního je přisvědčiti. Mluví proň nejen srovnání §u 370 a 371 ex. ř., nýbrž hlavně ustanovení § 1 čís. 2 a 3 ex. ř. V čís. 2. jsou uvedeny platební rozkazy (příkazy), o nichž řeč i v § 370 ex. ř. novel. znění, v čísle 3. podmíněné příkazy platební řízení upomínacího. Oba pojmy zákon přesně rozeznává jak v § 1 čís. 2 a 3, tak i v § 370 a 371 čís. 2 a 3 ex. ř. Nelze je proto zaměňovati a lze pod slovem »platební rozkazy« § 370 ex. ř. rozuměti jenom platební rozkazy uvedené v § 1 čís. 2 a § 371 čís. 2 ex. ř., nikoli též podmíněné platební příkazy upomínací. Účel zákona je jasný. Odepřel podmíněným platebním příkazům upomínacím sílu průkazu oprávnění k vedení exekuce vůbec, pokud právní moci nenabýly. Jeť jejich podkladem nárok ničím neosvědčený, pouze tvrzený, podaným odporem pozbývá takový podmíněný platební příkaz moci (§ 9 upom. ř.).

Čís. 1725.

»Vykořistění« (§ 879 čís. 4 obč. zák.) předpokládá, že jeden ze smluvníků vědomě a úmyslně těžil z nepříznivých nebo nepravdivých osobních poměrů a vlastností druhého smluvníka na jeho úkor ve svůj vlastní prospěch.

(Rozh. ze dne 20. června 1922, Rv I 301/22).

Žalobkyně domáhala se neplatnosti tržové smlouvy, již prodala žalované straně nemovitosti, tvrdíc mimo jiné, že žalovaná vykořistila jejích nepříznivých poměrů. Žaloba byla soudy všech tří stolic zamítnuta, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobkyně provádí dovolací důvod § 503 čís. 4 s. ř. s. pouze v ten smysl, že napadená smlouva jest neplatná (nicotná) dle § 879 čís. 4 obč. zák. a opačný názor nižších soudů jest mylný. I kdyby byla předpokládána nezkušenost nebo vzrušení mysli žalobkyně při uzavírání smlouvy, a mělo se za to, že majetková hodnota vzájemného plnění žalované jest v patrném nepoměru k hodnotě plnění žalující strany, ač nižší soudy obě vyloučily — nestačilo by to pro skutkovou podstatu § 879 čís. 4 obč. zák., ježto se k této jakožto další náležitosti vyžaduje zvláštní činnost, kterou zákon nazývá vykořisťováním. V té příčině jest třeba, by jeden ze smluvníků vědomě a úmyslně těžil z nepříznivých nebo nepravdivých osobních poměrů a vlastností druhého smluvníka na úkor tohoto ve svůj vlastní prospěch. Vždyť bylo nové znění § 879 čís. 4 obč. zák. prostě přizpůsobeno doslovu § 1. čís. nařízení ze dne 12. října 1914 čís. 275 ř. zák. o lichvě, ke které jakožto k dolosnímu trestnému skutku se

vyhledává úmysl a vědomost pachatele (srov. věstník min. sprav. 1916 str. 114). V tom směru však nebylo nic zjištěno nižšími soudy, naopak odvolací soud z okolností, za kterých došlo k postoupení usedlosti, dospěl k úsudku, že byla žalobkyně vedena pohnutkou, zabezpečiti si bezstarostné stáří, a v tom úmyslu uzavřela smlouvu. Tato pohnutka a tento úmysl žalobkyně vylučují však nekalý úmysl žalované, vyžadovaný ke skutkové podstatě § 879 čís. 4. obč. zák. Se zvláštním důrazem poukazuje žalobkyně v dovolacím spise na to, jak se žalovaná chovala po postoupení usedlosti. Především nutno vytknouti, že dovolatelka uvádí tu z veliké části okolnosti, které nebyly v první stolici předneseny a proto nemohly býti a nebyly předmětem jednání a následkem toho také nebyly zjištěny, ke kterým tedy v dovolacím řízení nelze míti zření (§ 504 c. ř. s.). K tomu nahlédíc nelze z okolností, že se žalovaná později snad nezachovala tak, jak žalobkyně předpokládala a očekávala, dovoditi, že žalovaná při uzavírání smlouvy byla vedena úmyslem lichvářským, zvláště když nelze beze všeho vyloučiti možnosti, že příčinu k pozdějšímu jednání žalované zavedl alespoň částečně způsob, jakým se žalobkyně a její dcera vůči ní chovaly. Žalobkyně domáhá se zrušení smlouvy pro původní neplatnost (nicotnost). Pokud tedy v dovolacím spise tvrdí, že o d p a d l y předpoklady, za kterých smlouva byla uzavřena, nemají příslušné vývody v tomto sporu žádného právního významu.

Čís. 1726.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

Pokud zakládá důvod § 13 písm. b) rozl. zák. trest vězení vyslovený cizozemským (říšskoněmeckým) soudem.

(Rozh. ze dne 20. června 1922, Rv I 364/22.)

Žalobě manžela o rozluky manželství z důvodu § 13 písm. b) rozl. zák. o b a n i ž š í s o u d y vyhověly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Žalovaná byla odsouzena rozsudkem zemského soudu v Kleve v Německu ze dne 30. dubna 1914 do vězení na 7 let. Trest vězení německého trestního práva nerovná se sice zdejšímu trestu těžkého žaláře. Dle § 21 říšského tr. zák. dlužno však trest vězení v trvání jednoho roku klásti na roveň trestu káznice v trvání osmi měsíců, rovná se tudíž trest vězení 1½ roku trestu káznice na 1 rok. Trest káznice říšského tr. zák. jest co do druhu trestu téhož rázu jako tuzemský trest těžkého žaláře. Vyplývá to z ocenění všech rozhodných okolností při srovnání těchto druhů trestů, stupně a způsobu omezení na svobodě, jakož i z jinakých s tímto trestem spojených právních následků. Dle těchto vývodů rovná se trest vězení v trvání 7 roků, k němuž žalovaná byla odsouzena, trestu káznice 4 let a 8 měsíců, který odpovídá trestu těžkého žaláře téže délky dle tuzemského práva. První soud tedy případně vyřkl, že je zde rozlukový důvod dle § 13 lit. b) zák. rozl. ježto také činy žalované, jež daly podnět k opětovnému jejímu odsouzení, svědčí o její zvrhlé povaze.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání z důvodů odvolacího soudu.